

na med den kameleontiskt växlande kromatiska harmoniken. I "Vier letzte Lieder" förklingar det sista ekot av denna tradition. Strauss skrev musiken vid 84 års ålder, ett år före sin död.

Weberns och Bartöks livsverk var redan avslutade. Men det senromantiska tonspråket överlevde dem båda, och frågan är om det någonsin fick en så genomlyst och avklarnad gestaltning som i Richard Strauss' åldersverk. I "Vier letzte Lieder" finns ingenting av det teatraliska effektsökeriet och den mondäna elegansen från tonsättarens tidigare produktion. Inför döden faller retoriken och kvar blir en essens av renhet och äkthet, överväldigande i den avslutande sången, "Im Abendrot", som i Jessye Normans suveräna tolkning lyfter mot de stora höjderna.

Denna utgåva hör utan tvivel till den typ som Penguins stereoguide i sina lyriska ögonblick brukar utnämna till "a desert-island record". I jämförelse med Jessye Normans varma, mäktiga stämman kan väl Yvonne Minton verka en aning blekare, men också hon gör något mycket fint av Mahlers pendang till "Im Abendrot", den underbara "Ich bin der Welt abhanden gekommen" ur Riickertsångerna. TORSTEN EKBOM

Med vevlira och rommelpot

Belgius-Belgié, ballads, dances et chansons de Flandre et Wallonie (BRT-Ocora, distr. Musidisc).

Portugal, Tras-os-Montes, chants du blé et cornemuses de berger (Ocora, distr. Musidisc).

Belgisk och portugisisk folkmusik på skiva är man sannerligen inte bortskämd med. Ett samarbete mellan belgiska radion, BRT, och Radio France har dock resulterat i en högintressant produktion med vokal- och instrumentalt tradition från det flamländskspråkiga Flandern och det franskspråkiga Vallonien.

Sedan 50-talet har man på belgiska radion samlat in traditionell folkmusik, och halva skivan ger prov ur dessa inspelningar. Runt 1970 kom också här en folkmusikrenässansens bland yngre intresserade. Man letade efter äldre material i uppteckningar och rekonstruerade instrument som vevlira och säckpipa efter gamla förebilder. Den nya folkmusikvågen dokumenterades också flitigt av BRT, och på skivan medverkar några av de tongivande

yngre grupperna. Här märks sé två framträdande namn:

Sångaren Hannes van de Veld har tagit sig an den flamländska tionen, och vevlirespelaren och aren Claude Flagel — bekant Chant du Monds folkmusikimentsserie — som representera: vallonska traditionen.

Något som fastnar alldeles säi är sångaren Felix van Eckhoute på två spår — inspelade på 50-ta ackompanjerar sig på "rommelpo märkligt friktionsinstrument s olika former haft spridning i hela den. Felix van Eckhoute representerar här en ålderdomlig, obruten tradition från sin hemby — kanske den rommelpotsångaren i Flandern.

Skivan har jämnfördelning m vokala och instrumentala ir Sångerna är bl a långa balladei kedjedanser och tiggarsånger av ålder som överlevt i barntradition,

Men varför finns ingen bilaga sångtexterna?

Instrument som förekommer är utom redan nämnda, flöjter, diatoniska dragspel, hommel — detsai som vår hummel — och modern: instrument, om än mer sparsamt. IV ken är närbesläktad med de omgitt de ländernas, och känns välbe även för en svensk.

Ett av de få områden där säckpipa ännu finns kvar i levande tradition i provinsen Tras-os-Montes, "boi bergen", i nordvästra Portugal, existerar också bland bondebevingen en sångform — romanceir som man tror härstammar bl a medeltida jongleursånger, något skivan ger prov på vid sidan om s: pipslåtarna.

I det angränsande Galicien har i utvecklats säckpipan, och tom föi den i modernare dansorkestrar.

Men på den portugisiska sidan instrumentet behållit en ålderdomlig form, och repertoaren är uteslutligen äldre, traditionell. Säckpipan är det helt dominerande melodiska instrumentet och används som ackompanjering till såväl danser som religiösa ceremonier. För att ge extra stund framförandet har man — som i Galicien — ofta slagverk ihop med säckpipan, här virveltrumma och stor timpan. Är säckpipspelmannen ledig en spelman på enhandsflöjt och timpanin rycka in. Denna urgamla instrumentkombination hörs från två av: vans spår.

Den folkmusikintresserade klokt i att införskaffa bägge skivorna
BO NYBE